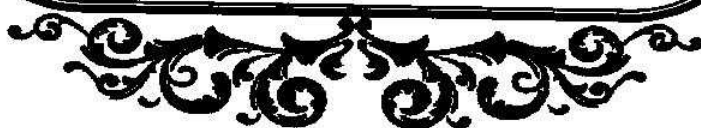

آشنایی با
فرزانگان بابل
در سه قرن اخیر

گردآورنده:

عبدالرحمن باقرزاده بابلی

(عضو هیات علمی دانشگاه مازندران)

- سرشناسه : باقرزاده بابلی، عبدالرحمن، ۱۳۴۹ -، گردآورنده
- عنوان و نام پدیدآور : آشنایی با فرزندگان بابل در سه قرن اخیر / گردآورنده عبدالرحمن باقرزاده بابلی (عضو هیأت علمی دانشگاه مازندران).
- مشخصات نشر : بابل : مسجد مقدس محدثین، ۱۳۹۲.
- مشخصات ظاهری : ۳۲۸ص.
- شابک : 978-600-94676-5-5
- وضعیت فهرست نویسی : فیا
- یادداشت : چاپ قبلی: میعت، ۱۳۷۷.
- موضوع : بابل -- سرگشتنامه
- شناسه افزوده : مسجد محدثین (بابل)
- رده بندی کنگره : DSR۲۰۷۵/ب۲۱۵ ۱۳۹۲
- رده بندی دیویی : ۹۵۵/۲۲۱.۰۶۱
- شماره کتابشناسی ملی : ۶۰۶۰۷۱

نام کتاب: آشنایی با فرزندگان بابل در سه قرن اخیر

گردآورنده: عبدالرحمن باقرزاده بابلی

ناشر: انتشارات مسجد مقدس محدثین

صفحه آرا: مریم آرام

نوبت چاپ: اول - بهار ۱۳۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

طراح جلد : واحد گرافیک انتشارات. علیرضا امیرسلیمانی

محل نشر: بابل خیابان شهید نواب صفوی، اشرفی ۱۰، جنب مسجد مقدس محدثین

قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان

مرکز پخش: دفتر انتشارات و فروشگاه محصولات فرهنگی مسجد مقدس محدثین.

تلفن: ۰۹۱۱۱۱۸۳۳۲۳ - ۰۲۲۲۹۳۳۲۳ - ۰۱۱ تلفکس: ۰۲۲۲۰۸۹۶۱ - ۰۱۱

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه ای از استاد آیت الله شیخ جعفر سبحانی
۱۲	مقدمه
۱۴	موقعیت بابل
۱۷	مقدمه چاپ دوم
۱۹	۱- حضرت آیت الله ملانصیرا مازندرانی
۲۱	تألیفات ملا نصیرا
۲۳	۲- حضرت آیت الله ملارضا بابلی
۲۴	۳- حضرت آیت الله شیخ محمد حسن قاسمی علامه
۲۵	فرزندان
۲۷	۴- آیت الله شیخ شریعتمدار حمزه کلایی
۲۹	۵- حضرت آیت الله العظمی ملامحمد سعید العلماء
۳۱	مبارزات
۳۳	امتناع از مرجعیت عاده
۳۵	۶- شیخ جلال الدین بارفروشی
۳۶	۷- حضرت آیت الله ملا محمد شفیع مازندرانی
۳۷	۸- آیت الله ملا محمد حمزه شریعتمدار (ره)
۴۰	کرامت
۴۱	تألیفات
۴۳	۹- شیخ کبیر اول
۴۴	۱۰- حضرت آیت الله شیخ محمد حسین بارفروشی
۴۵	تألیفات
۴۶	۱۱- حضرت آیت الله العظمی شیخ زین العابدین مازندرانی (ره)
۵۳	فضایل اخلاقی
۵۵	همت و پشتکار
۵۷	تجسم عینی فضایل
۵۹	زهد و وارستگی از دنیا
۵۹	هوشیاری و بصیرت
۶۰	تألیفات
۶۲	فرزندان
۶۲	آیت الله شیخ محمد حسین مازندرانی (ره)
۶۶	آیت الله شیخ علی کربلایی مازندرانی

۶۷.....	حاج شیخ محمد کربلایی (حائری)
۷۰.....	شیخ عبدالله حائری (صوفی)
۷۰.....	۱۲- عالم فاضل شیخ حبیب بارفروشی
۷۲.....	۱۳- حضرت آیه الله العظمی ملا محمد اشرفی (ره)
۷۶.....	مکارم اخلاق
۷۸.....	مقامات معنوی
۷۹.....	کرامات مقدس اشرفی
۸۰.....	کرامت دیگر
۸۱.....	کرامت دین
۸۲.....	تالیفات
۸۳.....	فرزندان حاجی
۸۵.....	۱۴- حضرت آیت الله سید بیع بارفروشی
۸۶.....	۱۵- حضرت آیت الله شیخ محمد بارفروشی
۸۷.....	تالیفات
۹۰.....	۱۶- عالم فاضل ملا حمزه بارفروشی
۹۱.....	۱۷- آیت الله شیخ محمد حسن مازندرانی (ره)
۹۲.....	۱۸- شیخ عبدالجلیل بارفروشی
۹۳.....	۱۹- حضرت آیت الله شیخ محمد حسین شایگان
۹۵.....	۲۰- عالم بزرگوار شیخ حسین توشی
۹۶.....	۲۱- عالم خبیر شیخ اسماعیل بن حداد
۹۷.....	۲۲- عالم جلیل القدر شیخ حسین بهنمیری
۹۸.....	مقامات معنوی
۹۹.....	۲۳- حضرت آیت الله شیخ علی اصغر امیرکلایی
۱۰۱.....	۲۴- آیت الله العظمی شیخ عبدالله مازندرانی (ره)
۱۰۳.....	شاگردان
۱۰۵.....	شیخ مازندرانی از پرچمداران مشروطیت
۱۱۲.....	تالیفات مرحوم مازندرانی
۱۱۴.....	۲۵- حضرت آیت الله شیخ غلامعلی شریعتمدار
۱۱۶.....	۲۶- عالم فرزانه شیخ محمد حسین بارفروشی
۱۱۷.....	۲۷- آیت الله شیخ عبدالصمد بارفروشی
۱۱۹.....	۲۸- حضرت آیت الله شیخ علی علامه کربلایی مازندرانی
۱۲۴.....	تشرف به محضر امام زمان (عج)
۱۲۸.....	۲۹- حضرت آیت الله العظمی شیخ محمد حسن معروف به شیخ کبیر
۱۳۲.....	تالیفات شیخ کبیر (ره)

۱۳۴	۳۰- حضرت آیت الله العظمی شیخ فضل الله علامه مازندرانی (ره)
۱۳۸	۳۱- آیت الله سید حسن بهشتی
۱۳۹	فرزندان
۱۴۲	۳۲- آیت الله شیخ جعفر اشراقی
۱۴۳	۳۳- حضرت آیت الله العظمی سید محمد باقر حجتی مازندرانی (ره)
۱۴۶	آثار علمی
۱۴۷	خلف صالح
۱۴۹	۳۴- آیت الله العظمی حاج شیخ علی امیر کلایی
۱۵۲	۳۵- حضرت آیت الله شیخ سلمان سیف الاسلام
۱۵۶	۳۶- حضرت آیت الله سید اسماعیل عمادی
۱۵۸	۳۷- حضرت آیت الله شیخ حسین نجفی
۱۵۹	مقامات معنوی و قضایای شگفت
۱۶۰	خلف صالح
۱۶۲	۳۸- آیت الله شیخ ابراهیم هلی دشتی
۱۶۳	۳۹- عالم ربانی شیخ سید محمد علی
۱۶۳	فضایل اخلاقی
۱۶۶	۴۰- عالم فاضل شیخ محمد عظیم انصاری
۱۶۸	۴۱- آیت الله شیخ محسن شریف طبرسی
۱۷۰	۴۲- آیت الله سید ابراهیم ثاقبی
۱۷۲	۴۳- دانشمند ارجمند شیخ نصر الله قائمی
۱۷۳	همت و تلاش
۱۷۳	سیره اخلاقی
۱۷۵	۴۴- عالم زاهد سید علی ثقة الاسلام
۱۷۶	۴۵- حضرت آیت الله شیخ احمد فردوس مکان
۱۷۸	۴۶- آیت الله سید عبدالرسول صدرایی
۱۸۰	۴۷- آیت الله شیخ محمد رفیع محمدی
۱۸۱	روح تعبد
۱۸۲	خلف صالح
۱۸۳	۴۸- حضرت آیت الله سید احمد استاد (ره)
۱۸۵	۴۹- آیت الله العظمی سید عبدالغفار مازندرانی
۱۹۰	۵۰- حضرت آیت الله سید مهدی ثقة الاسلام
۱۹۱	تألیفات
۱۹۳	۵۱- فاضل عالی مقدار سید محمد باقر امام جمعه
۱۹۵	۵۲- حضرت آیت الله شیخ روح الله عالمی

۱۹۶.....	سیره اخلاقی.....
۱۹۷.....	مشکلات اجتماعی.....
۱۹۸.....	طبع لطیف و مزاج.....
۱۹۹.....	تألیفات مرحوم عالمی.....
۲۰۰.....	۵۳- حضرت آیت الله شیخ ولی الله مدرس.....
۲۰۲.....	عشق به اهل بیت (ع).....
۲۰۲.....	مسافرت برای حج و مناظره ای شنیدنی.....
۲۰۳.....	اخلاق و فضائل.....
۲۰۴.....	صبر و استقامت.....
۲۰۵.....	روح تنید و تلاش.....
۲۰۷.....	۵۴- حضرت آیت الله شیخ محمد مهدوی شیادهی.....
۲۰۹.....	فضایل اخلاقی.....
۲۱۲.....	۵۵- حضرت آیت الله شیخ هدیز امامی امیری.....
۲۱۳.....	هجرتی دیگر.....
۲۱۵.....	ارادت علما به ایشان.....
۲۱۶.....	ویژگیهای اخلاقی.....
۲۱۶.....	صراحت و قاطعیت.....
۲۱۷.....	تبعید به کاشان.....
۲۱۸.....	قدرت سخنوری.....
۲۲۰.....	زهد و اقامه سنتها.....
۲۲۱.....	تألیفات.....
۲۲۲.....	۵۶- عالم وارسته شیخ مهدی طیبی.....
۲۲۴.....	۵۷- حضرت آیت الله سید حبیب الله غروی.....
۲۲۶.....	۵۸- عالم فاضل شیخ علی جان صالحی (ره).....
۲۲۸.....	۵۹- عالم فاضل حاج شیخ قنبر علی توسلی.....
۲۳۰.....	۶۰- آیت الله سید محمد تقی عدنانی.....
۲۳۲.....	۶۱- حضرت آیت الله شیخ محمد احمدی فیروزجایی.....
۲۳۵.....	۶۲- حضرت آیت الله شیخ علی موحد.....
۲۳۶.....	همت بلند.....
۲۳۶.....	ارادت عمومی.....
۲۳۹.....	۶۳- حضرت آیت الله العظمی شیخ محمد صالح علامه حائری مازندرانی (ره).....
۲۴۲.....	مهاجرت به بابل.....
۲۴۵.....	تشرف به محضر امام زمان (عج).....
۲۴۸.....	مبارزه و تبعید.....

۲۵۳.....	مسئدس در مدح حضرت امیرالمومنین(ع) به مناسبت میلاد.....
۲۵۴.....	مخمس در مدح حضرت ولی عصر(عج).....
۲۵۵.....	فضایل اخلاقی.....
۲۵۷.....	نویسندگی و تألیف.....
۲۶۳.....	۶۴- حضرت آیت الله شیخ نجفعلی فاضل.....
۲۶۵.....	خصوصیات اخلاقی.....
۲۶۶.....	نفوذ کلام.....
۲۶۷.....	سعه صدر.....
۲۶۹.....	زهد و وارستگی.....
۲۶۹.....	همت و پشتکار.....
۲۷۱.....	۶۵- آیت الله حاج شیخ محمد علی شریف طبرستانی.....
۲۷۳.....	۶۶- حضرت آیت الله شیخ امان الله کریمی.....
۲۷۶.....	۶۷- حضرت آیت الله شیخ جلال الدین علامه حائری.....
۲۷۸.....	عبادت و ریاضت.....
۲۷۹.....	استخاره های شگفت.....
۲۸۱.....	مبارزات.....
۲۸۵.....	اقدامات اجتماعی.....
۲۸۷.....	۶۸- آیت الله سید موسی رهنما، آئینده.....
۲۸۸.....	تألیفات.....
۲۹۰.....	۶۹- عالم فاضل سید حسن استاذزاده.....
۲۹۲.....	۷۰- آیت الله سید زین العابدین عدنانی.....
۲۹۴.....	۷۱- آیت الله حاج شیخ محمد باقر نقوی (ره).....
۲۹۵.....	فضایل اخلاقی.....
۲۹۸.....	۷۲- حضرت آیت الله سیدعلی موسوی بابل.....
۳۰۲.....	۷۳- آیت الله حاج سید ابوالحسن حسینی.....
۳۰۴.....	شخصیت ممتاز و فضایل اخلاقی.....
۳۰۴.....	ساده زیستی.....
۳۰۵.....	حضور در عرصه های سیاسی.....
۳۰۷.....	۷۴- عالم فاضل آیت الله حاج شیخ محمد علی توسلی.....
۳۰۹.....	۷۵- آیت الله شیخ هادی روحانی، عالم راست قامت.....
۳۱۰.....	مبارزات سیاسی.....
۳۱۱.....	خدمات ماندگار.....
۳۱۳.....	ویژگیهای اخلاقی.....
۳۱۴.....	رسیدگی به نیازمندان.....

۳۱۴.....	صلابت و قاطعیت در راه ادای تکلیف
۳۱۵.....	ولایت باوری
۳۱۶.....	در کنار مردم
۳۱۷.....	در نگاه بزرگان
۳۱۹.....	پیام مقام معظم رهبری امام خامنه ای مد ظله العالی بمناسبت ارتحال آیه الله روحانی
۳۲۱.....	۷۶- عالم وارسته و متقی حضرت حجه الاسلام و المسلمین شریف نژاد
۳۲۶.....	منابع و مدارک

www.ketab.ir

مقدمه ای از:

استاد محقق، آیت الله شیخ جعفر سبحانی مَدَظَلَه العالی

دانشمندان و فرزندان، چراغ‌های فروزان در مسیر زندگانی انسان‌ها هستند که بسان شمع می‌سازند و راه را برای پیروان علم و دانش، هموار و روشن می‌سازند. آنان ایثارگران و دلباختگان نجات بشر می‌باشند که با دشمن شماره یک او که همان عفریت جهل و نادانی است بی‌امان می‌جنگند. برای خوشبختی جامعه، سر از پا نمی‌شناسند. کتابی که هم اکنون در اختیار دارید مرثیه فرزندان و فرهیختگان شهرستان بابل است که در این سه قرن اخیر، پرچمدار دانش و راهبرای مردم آن سامان بوده اند.

شهرستان بابل جزئی از سه شین، ده هزار خیز مازندران است که از نظر افتخار همین بس که در طول چهارده قرن زیر هیچ پرچم از پرچم ولایت و خاندان رسالت نرفته‌اند و روزگاری که فرزندان علی و خاندان رسالت (ع) از قتل ستم خلفای اموی و عباسی آواره بودند، سرزمین مازندران برای آنان مهد امان و گهواره آرامش بود. و هم اکنون بارگاه گروهی از علویان مبارز در این سرزمین برپاست. فرزند روحانی و دانشمند و عزیز ما آقای عبدالرحمن باقرزاده، مجموعه گلی را در اختیار اینجانب نهاد. زیبایی این مجموعه و بوی عطر آگین آن مرا مجذوب خود ساخت و تا مدتی غرق تماشای آن بودم. نویسنده عزیز ما توانسته است حجاب از چهره علما و دانشمندان سه قرن این نقطه براکند و با پی افکنان علوم و دانش‌ها از نزدیک آشنا سازد و در نتیجه تقدیری از این بزرگان علم و ادب انجام دهد. ما این اثر گران سنگ را به نویسنده محترم که از دانشجویان مرکز تخصصی علم علامه موسسه امام صادق (ع) می‌باشند تبریک گفته و از خداوند بزرگ توفیقات روزافزون او را مسئلت می‌داریم. به امید آنکه روزی با فکری بلندتر و تتبعی فزون‌تر کتابی درباره شخصیت‌های علمی و ادبی و فلسفی استان مازندران نوشته و از این طریق گامی برتر بردارند. هر چند خود این اثر نیز از شایستگی بالایی برخوردار است.

جعفر سبحانی - قم - موسسه امام صادق (ع)

مقدمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ بِهِ اسْتَعِينُ

الحمد لله الذي أَمَرَ الَّذِينَ يَعْلَمُونَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ وَ رَفَعَ مَنَازِلَ الْعُلَمَاءِ وَ جَعَلَهُمْ وَرَثَةً الْأَنْبِيَاءِ وَ أَلَىٰ هَذَا يَهْتَدَىٰ لَوْلَا أَنَّ هَدَانَا اللَّهُ وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ الْعُلَمَاءِ الْعَامِلِينَ اللَّهُ لَصَيَّنَّ وَ اللَّعْنُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ.

قَالَ رَسُولُ اللَّهِ (ص): إِنَّ مَثَلَ عُلَمَاءٍ فِي الْأَرْضِ كَمَثَلِ النُّجُومِ فِي السَّمَاءِ يَهْتَدَىٰ بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَ الْبَحْرِ...

افتخار هر ملت و کشوری و حتی هر شخص، چهره‌های علمی و شخصیت‌های برجسته آن است. درخشیدن اخترانی فروزان در آسمان تاریخ و فرهنگ هر جامعه، نشان دهنده استعدادها، توانمندی‌ها و بالندگی‌هایی است که در نهاد آن جامعه و مردمش نهفته است.

این گنج‌های پنهان و ذخیره‌های نهفته در سیمای عالمان و مفاخر علمی و مؤلفان و مصلحان جلوه می‌کند.

هم آنان که چون انبیای الهی، در راه نجات مردم از گرداب فساد و تاریکی و منجلاب جهل و گمراهی از هیچ کوششی دریغ نورزیدند و در راه هدایت‌گری و نبرد با جهل و بی‌دینی و گمراهی گام برداشتند و همچون مشعل فروزانی بودند که راه هدایت و راستی و درستی را به ظلمت زدگان نشان دادند و در این راه، همه مرارت‌ها و مشقت‌ها را به جان و دل خریدند، تا جامعه‌ای سربلند و سرشار از تقوا و معنویت بسازند.

لذا، بازنگری به شخصیت و شرح احوال آن بزرگواران، توجه به گنجینه‌های گران قیمت و پشتمانه‌های فرهنگی یک امت و باعث احیای نام و شخصیت آن مردان بزرگ از دست رفته و سپاسگزاری از خدمات ارزنده آنان می‌باشد.

صاحبان وجدانهای بیدار، هرگز راضی نمی‌شوند که نام و نشان مردان نمونه و نام آوران بزرگ تاریخ، به دست فراموشی سپرده شود. قدردانی از بزرگواری‌ها و کرامت نفس بزرگان، ایجاب می‌کند که نسل موجود نگذارند ذکر و نام آنها محدود به یک برهه از زمان، یعنی همان عمر زندگی خود آنان شود، بلکه باید بکوشند که چنین بزرگانی را به نسلهای بعدی معرفی کرده و ذکر و یاد آنان را به اعقاب خود منتقل نمایند و شخصیت والای آنان را به عنوان ارخان نسل سابق به نسل لاحق، برای نسل امروز و فردا ترسیم کنند.

از سوی دیگر، بیان سوالات و مطالعه و توجه به زندگانی آن بزرگان که سرمایه‌های ارزنده و الگوهای کامل ساز و آسان کامل می‌باشند، نه تنها باعث ایجاد اعتماد به نفس و احساس غنای فرهنگ و شخصیت و فرزندان این آب و خاک می‌شود، بلکه موجب پرورش روحی و فکری و ایجاد تمایل به خوب و معنویات و فضایل انسانی و مکارم اخلاقی در نسل امروز و فردای ما می‌شود، چرا که رمز نامه آن مردان بزرگ، همین بُعد از حیات آنان بوده و همین امتیازات است که آن بزرگان را نام ناپذیر و بخشیده است.

در راستای تحقق همین اهداف، مجموعه حاضر که حاوی معرفی و شرح احوال مختصر تعدادی از علمای سه قرن اخیر شهرستان بابل می‌باشد، تقدیم شما گردیده است. البته نگارنده ادعا ندارد که شرح احوال همه بزرگان سه قرن اخیر را جمع آوری کرده یا شرح کامل زندگانی بزرگان این مجموعه را نگاشته است.

بلکه همان گونه که عنوان شد این کتاب شرح مختصری از احوال تعدادی از بزرگان بابل می‌باشد. چرا که نگارنده معتقد است، شرح کامل زندگانی هر یک از آنها و پرداختن به تمام ابعاد وجودی آنان، نیاز به تألیف کتابی مستقل دارد، چنانچه شناسایی همه آن چهره‌های درخشان نیز محتاج تحقیقات گسترده‌تری می‌باشد که امید است با تلاش محققین ارجمند، این آرزو جامه عمل بپوشد.

لازم به ذکر است که ترتیب این مجموعه، بر اساس سال ارتحال هر کدام از علماء می‌باشد. امیدواریم با توفیقات الهی، جلدهای بعدی این کتاب نیز در فرصت‌های بدست آمده، تقدیم خوانندگان محترم گردد.

در این فراز، نگاهی به موقعیت تاریخی و علمی بابل انداخته و مقدمه را به پایان می‌بریم.

موقعیت بابل

شهرستان عالم پرور بابل در شمال ایران و از شهرهای مهم استان مازندران، یکی از شهرهای ایران است که ریشه در اعماق تاریخ داشته و قرن‌ها مذهب حقه جعفری در آنجا حاکم است. موقعیت علمی و جغرافیایی این شهر از اهمیت بالایی برخوردار و همواره یکی از مراکز عمده تجاری و صنعتی و علمی مازندران محسوب می‌شده است.

این شهر، در قرن‌های دور «مامطیر» یا «مامطیرا» خوانده می‌شد و بعدها به «بارفروشده» و «بارفروش» و پس از آن در ۱۳۰۶ یا ۱۳۱۰ یا ۱۳۱۱ یا ۱۳۱۴ به بابل تغییر نام یافت.

در «دائرة المعارف تشیع» آمده است:

«این شهر در قرون اولیه اسلامی «مامطیر» نام داشت، بعداً به واسطه اقامت چند ساله قوام الدین مرعشی در آن و آمد و شد میدان سید و رونق یافتن بازار داد و ستد، به بارفروشده شهرت یافت، بعد به بار فروش و سپس در سال ۱۳۰۶ ش. به بابل تغییر یافت.»

در جلد دوم تاریخ مازندران آقای اسماعیل مهجوری، ص ۱۹ آمده است:

«...در سال ۱۳۱۰ ش. به فرمان رضا شاه به بابل تغییر نام یافت...»

چنانچه در «روز شمار تاریخ ایران از آقای باقر عاقلی در وقایع ۲۰ شهریور ۱۳۱۴ ش.» می‌خوانیم: «به پیشنهاد فرهنگستان و تصویب هیئت وزیران، نام شهرهای زیر تغییر یافت... بارفروش (بابل)».

و بالاخره آقای حسین توکلی در جلد اول کتاب «وجه تسمیه شهرهای ایران» به سابقه تاریخی بابل اشاره کرده و می‌نویسد:

«پس از آنکه سادات مرعشی در سال ۷۶۳ ق. مامطیر را فتح کردند و سید قوام الدین مرعشی معروف به «میر بزرگ» در این شهر فرود آمد و خلقی بسیار گرداگرد او جمع شدند

و با آمد و رفت درویش و پیروان سید، کسب و کار رواج بسیاری گرفت، اسم شهر از مامطیر به «بارفروش» تبدیل گردید.

فرهنگ های «آندراج» و «انجمن ناصری» سبب این نامگذاری را حمل بارهایی می‌دانند که با کشتی از حاجی ترخان به بندر مشهدسر (بابلسر) و سپس به ده مذکور انجام می‌گرفته است.

تغییر اسم بارفروشته به «بارفروش» بین سالهای ۱۰۶۴ و ۱۱۶۰ یعنی در اواخر دوره صفویه و «ایل افشاریه» است و شاهد این سخن، ضبط بارفروشته در کتابهای دوران صفویه چون «عالم نادر» و «عالم ناصری» و ضبط بارفروش در کتاب های تاریخی «گیتی گشا»، «عالم نادری» و «مجمع التواریخ» عشی» است.

به یقین می‌توان گفت که تا پیش از سده ۱۱ نام شهر مامطیر و از قرن مزبور تا سال ۱۳۱۱.ش. نام بارفروش با سوره مختلف و از آن پس تاکنون نام «بابل» به شهر مذکور اطلاق گردیده است.

البته در کتابهای دیگر چون معجم البلدان حموی و... نیز به بابل و پیشینه تاریخی آن اشاره شده است.

شهرستان بابل از دیر باز خاستگاه علم و فرزندگان فراوانی بوده است که هرکدام به نوبه خود کم نظیر و خدمات شایان توجهی را به فرهنگ و تاریخ خود به یادگار نهادند.

مدارس علمی بابل، همواره به خاطر حضور فقهاء و علمای نام آور و اساتیدی ورزیده و توانمند، به عنوان مرکز علوم اسلامی مازندران مطرح و مورد توجه دانش پژوهان و فضلا و روحانیون سراسر استان بوده و از رونق سرشاری برخوردار بوده است.

تا آنجا که گویند: زمانی بیش از ده محفل درس خارج فقه و اصول و سایر رشته های علوم اسلامی هم زمان و در عرض هم، در بابل دایر بوده است.

و درست به همین دلیل و روحیه دینی و عالم پرور مردم شریف بابل، بزرگان زیادی، اقامت در این شهر را بر سکونت در زادگاه خود ترجیح می‌دادند که در این مجموعه به تعدادی از آن علما نیز اشاره گردید.

علمای جلیل القدر بابل، بعضاً به عتبات عالیات هجرت کرده و در همان جا به رحمت الهی پیوسته و در جوار قبور مطهر ائمه اطهار(ع) مدفون گردیدند. (طوبی لهم و حسن مآب).

ولی تعداد فراوانی از آن بزرگواران، پس از طی مدارج عالی علمی، در بابل ساکن گشته و به انجام خدمات مختلف پرداختند و در همین شهر به سفر آخرت رهسپار شدند. ولی متأسفانه مرقد شریف اکثر آن ها، گمنام و بی نشان می باشد.

لذا از افراد خیر و نیکوکار و ادارات مربوطه چون اوقاف و امور خیریه و جامعه محترم روحانیت و سایر احفاد و بازماندگان علمای بابل، انتظار می رود، با همت و پشتکار خود، آثار علمای شهر را به شکل آبرومندانه ای ترمیم و بازسازی نمایند تا گوشه ای از حقوق آن مردان بزرگ ادا گردد و مردم شریف نیز به زیارت علمای شهر موفق و با مفاخر علمی خود بیشتر آشنا گردند.

در پایان نگارنده می داند از همکاری برادر ارجمند جناب آقای حاج صادق اکبرین که در ارتباط با نگارنده با علمای شهر بوده و اطلاعات مفیدی را در مدتی طولانی جمع آوری کرده و به تقاضای نگارنده، به اختیار این مجموعه قرار دادند، تقدیر و تشکر نموده و برای ایشان اجر عظیم مسألت می نماید.

همچنین از همه علماء صاحبان قلم و اندام شریفان بزرگوار بویژه صاحب نظران، روحانیون گرانقدر و اقشار مختلف بابل انتظار می رود، بخش و کاستیهای این کتاب را به دیده اغماض نگریسته و آنرا از بضاعت ناچیز نگارنده تلمی نمایند، با ارسال راهنماییها و اطلاعات مفید از سایر علمای بابل، ما را در تکمیل این مجموعه مساعدین و نگارش جلدهای بعدی آن، مساعدت فرمایند.

امید است با تدوین این مجموعه گامی در راه معرفی مرزبان شهر برداشته و موجبات خوشنودی خدای سبحان و ارواح طیبه ائمه معصومین (ع) بخصوص حضرت بقیه الله الاعظم روحی و نفسی لثواب مقدمه الفداء و علما و شهدا را فراهم کرده باشیم. ان شاء الله.

عبدالرحمن باقرزاده بابلی - بهار ۱۳۷۷